

Χριστοκεντρική ή Ανθρωποκεντρική Ζωή;

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Γ Κυριακή του Ματθαίου και η ευαγγελική περικοπή ουσιαστική όσο ποτέ άλλοτε προσπαθεί να μας συγκινήσει να αλλάξουμε και να διορθωθούμε από τάσεις ξενικές και αλλότριες. Στη περικοπή ο ευαγγελιστής ψέγει μια διαχρονική νοσηρή τάση των ανθρώπων, τότε των Εθνικών και Ειδωλατρών και σήμερα πολλών επηρεαζομένων από την Δύση, που αντί η προτεραιότητα της ζωής τους να είναι ο Χριστός και η δυνατή

συνάντηση μαζί Του είναι οτιδήποτε ασήμαντο και πεζό που του δίνει αξία η αρρωστημένη προσκόλληση που μας έγινε και κουλτούρα.

Ο ευαγγελικός τρόπος ζωής που προτείνεται εδώ και δύο χιλιάδες χρόνια και που πολλοί έγιναν πιστοί ακόλουθοί του με τέλειο παράδειγμα τους Αγίους, αποτελεί μια ζωή ισορροπίας μεταξύ της Ύλης και της Ψυχής. Η Ψυχή, ως το ύψιστο δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο είναι ανώτερη από την Ύλη χωρίς αυτό να σημαίνει πως υποτιμάται η τελευταία. Εκείνο όμως που προσπαθεί να μας δώσει να καταλάβουμε το Ευαγγέλιο αλλά και όλοι οι μετέπειτα υπομνηματιστές του Άγιοι Πατέρες είναι το ποια πρέπει να είναι η θέση της Ύλης στη ζωή μας. Η με μανία μέριμνα για το τι θα φάμε, τι θα πιούμε και με τι θα ντυθούμε, σκιαγραφούν μια συμπεριφορά ανθρώπων που μοιάζουν μόνο χοϊκοί και «ζωικοί». Η γεμάτη από αγωνία, άγχος, και μέριμνα για τα υλικά της καθημερινότητας ζωή σκιαγραφεί έναν τύπο ανθρώπου που στο διάβα της ζωής του αισθάνεται μια «αγχωμένη αυτάρκεια». Μια αυτάρκεια υλική που περιορίζει τη ζωή μόνο στα υλικά και τα γήινα και που δεν αφήνει περιθώρια Πίστης σε κάτι άλλο και που τελικά εγκλωβίζει.

Image not found or type unknown

Για αυτό το σημείο, ο ευαγγελιστής αναδεικνύει δύο όμορφες εικόνες από την καθημερινότητα, «των πετεινών του ουρανού» και «των κρίνων του αγρού». Και είναι ίσως η πιο πειστική απάντηση αν προβληματιστούμε σχετικά με την «αμεριμνησία» των πουλιών και των λουλουδιών που τα σκεπάζει η πρόνοια του Θεού. Από την άλλη η ζωή μας νομίζω πρέπει να υπεραπλουστευτεί για να μπορέσει να κατανοήσει αυτό το θαύμα της φύσεως και αυτή την προνοητική ενέργεια του Θεού για όλους μας.

«Μη ούν μεριμνήσητε λέγοντες, τι φάγωμεν ή τι πίωμεν ή τι περιβαλώμεθα», σημειώνει ο ευαγγελιστής θέλοντας να μας σκιαγραφήσει τον τύπο ανθρώπου του ευαγγελίου, την Ορθόδοξη Ανθρωπολογία. Ο Ορθόδοξος τρόπος ζωής έχει κέντρο τον Χριστό. Ο άνθρωπος ζει, αναπνέει, σκέφτεται, εργάζεται, έχοντας τον Χριστό

συνεχώς ως «το άκρον αντικείμενον του νοός του» γιατί σ' αυτόν εναποθέτει ελπίδα σωτηρίας. Σκοπός της ζωής δεν είναι η ευμάρεια και η ευδαιμονία αλλά η βίωση του Παραδείσου. Και αυτό βίωσαν και βιώνουν πολλοί άγιοι άνθρωποι που αναλώθηκαν και ζυμώθηκαν με τις ακολουθίες της Εκκλησίας, την Θεία Λειτουργία, τα Μυστήρια, την προσευχή, τις νηστείες, τις αναγνώσεις πνευματικών βιβλίων και γενικά με τον ευαγγελικό τρόπο ζωής, είτε στα σπίτια τους είτε στα κοινόβιά τους. Η ζωή ωστόσο βασισμένη στο Ορθόδοξο Δόγμα, προϋποθέτει μεγάλο πόθο και νοσταλγία για όλα αυτά, τόση που πολλά άλλα κοσμικά πράγματα να σου είναι πραγματικά ασήμαντα. Γράφει ο γέροντας Γαβριήλ ο Διονυσιάτης πως «Η πιο μεγάλη πράξη στην Εκκλησία είναι η Απραξία», εννοώντας την μη ενασχόληση με κοσμικά και ανώφελα πράγματα που σε απομακρύνουν από τον Θεό. Κι αν αυτά τα ανώφελα πράγματα θα θέλαμε σήμερα να τα ονοματίσουμε δεν θα ήταν άλλα από την άρρωστη προσκόλληση στο τάπλετ, στον υπολογιστή, στο κινητό τηλέφωνο κ.α. Γι' αυτό ο ορθόδοξος τρόπος ζωής είναι κατεξοχήν μια μαινόμενη κίνηση προς τα Άνω και σταδιακή περιφρόνηση των κάτω χωρίς αυτό να σημαίνει πως όλα τα γήινα πράγματα είναι δαιμονικά.

Η εκκλησιαστική ζωή λοιπόν είναι ο ομορφότερος τρόπος ζωής. Είναι ζωή φυσιολογίας και σχέσης με τον Χριστό. Είναι, όπως διαπιστώνουμε και ιστορικά,

ένας παραδεδομένος απο αιώνες τρόπος ζωής που εξασφαλίζει προσωπική και έπειτα κοινωνική αρμονία χωρίς την ανάγκη των ψυχοφαρμάκων της σύγχρονης εποχής. Το Βυζάντιο κράτησε τόσους αιώνες γιατί η ζωή των ανθρώπων ήταν Χριστοκεντρική και Εκκλησιαστική, και αυτό το αντιλαμβανόταν και το υιοθετούσε, όχι βέβαια σε απόλυτο βαθμό, και η διοικούσα αυτοκρατορία. Με την πάροδο όμως του χρόνου η αποξένωση άρχισε να επηρεάζει τους ανθρώπους και η ισχυρή πίστη στο Θεό έδωσε τη θέση της στην ισχυρή πίστη της γης και της σάρκας. Από τον χριστοκεντρισμό περάσαμε στον πλήρη ανθρωπισμό και ουμανισμό, παράγωγα κυρίως του Δυτικού κόσμου.

Αυτό το υλιστικό πνεύμα της Ευρώπης σιγά σιγά μεταφέρθηκε και στην Ανατολή και στόχος του ήταν και είναι να διδάξει έναν άλλο τρόπο ζωής, μια άλλη κουλτούρα, στην οποία τον πρώτο λόγο να τον έχει η ύλη σε όλες τις μορφές της. Το ευρωπαϊκό πνεύμα ζωής έχει γεμίσει τον άνθρωπο με ένα σορό ανάγκες. Ανάγκες περιττές που και χωρίς αυτές μπορεί να ζήσει ο καθένας μας. Ο απλός τρόπος ζωής χάθηκε και η πολύπλοκη ζωή των αλληπάλληλων αναγκών όλο και αυξάνει τις απαιτήσεις της. Το αποτέλεσμα όλων αυτών: η αύξηση του άγχους, της έγνοιας και η ανάκυψη άλλων ψυχικών προβλημάτων. Κατ' ουσίαν όμως, όπως έλεγε κι ο λόγιος μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης, «προβλήματα ουσιαστικά δεν υπάρχουν αλλά το πρόβλημα που ανακύπτει είναι ότι εμείς δεν υπάρχουμε». Τα προβλήματα παύουν όταν εμείς υπάρχουμε. Πράγμα που σημαίνει ότι δεν υπάρχουμε κατά Θεόν αλλά μόνο για την ύλη. Η «Ύπαρξις» μας εν τω Θεω καθιστά ανύπαρκτα τα όποια προβλήματα ενώ η «Ανυπαρξία» μας τα εμφανίζει ως υπαρκτά. Και είναι γεγονός πως αυτή την «Ανυπαρξία» του Θεού την βίωσε πρώτα η Δύση και έπειτα μας την σέρβιραν κι εμάς.

Αυτό που μας απομένει εμάς είναι ο επαναπροσδιορισμός με τις ρίζες μας και ο επανευαγγελισμός. Προβλήματα υπάρχουν πολλά λόγω της «Ανυπαρξίας» μας και της έλλειψης εμπιστοσύνης στον Θεό. Ξεχάσαμε όμως την δέσμευση του ευαγγελίου: « Ζητείται δε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν», γιατί προτεραιότητα μας δεν είναι η σωτηρία μας αλλά η υλική μας επιβίωση. Ας ξανασυνδεθούμε με την Ορθόδοξη προοπτική της ζωής έχοντας ως κέντρο και αφετηρία της την βίωση της Βασιλείας του Θεού. «Να ζητάμε στην προσευχή μας», όπως δίδασκε και ο άγιος Πορφύριος, «μόνο τη σωτηρία της ψυχής μας [...] χωρίς απαιτήσεις και εκβιασμούς για άλλα θελήματα μας. Δεν χρειάζεται ο Θεός ενημέρωση από εμάς για τις διάφορες ανάγκες μας. Εκείνος τα γνωρίζει όλα ασυγκρίτως καλύτερα από εμάς και μας παρέχει την αγάπη του. Το θέμα είναι να ανταποκριθούμε σ' αυτή την αγάπη με την προσευχή και την τήρηση των εντολών του».